

Inhoud

Ierland en Noord-Ierland

- ▶ Ruige kliffen, golvende groene heuvels
- ▶ Bruisend Dublin: overdag cultuur, 's avonds aan de zwier
- ▶ Ervaar de Keltische mystiek
- ▶ Spektakel in Titanic Belfast
- ▶ Gezellige pubs en vriendelijke mensen
- ▶ Van traditionele folkmuziek tot Thin Lizzy en U2

- 7 Kaarten en plattegronden
- 9 Woord vooraf
- 1 11 Ierland in feiten en cijfers**
 - 12 Geografie en landschap
 - 14 Klimaat
 - 15 Flora en fauna
 - 17 Bevolking
 - 19 Economie en politiek
- 2 25 Oorlog en vrede tussen de groene heuvels**
 - 26 Monumentenbouwers en Keltische vechtersbazen
 - 28 Het christendom
 - 29 Vestiging van Vikingen en Normandiërs
 - 31 Reformatie en Engelse kolonisatie
 - 33 Een protestantse triomf
 - 35 De grote hongersnood
 - 36 Vrijheidsstrijd in de 19de en 20ste eeuw
 - 39 Ierland na de onafhankelijkheid
 - 41 De Noord-Ierse kwestie
- 3 47 Keltische mystiek, Nobelprijswinnaars en een stevige hap**
 - 48 Literatuur, film en beeldende kunst
 - 52 Muziek
 - 55 Eten en drinken
- 4 61 Dublin**
 - 62 Geschiedenis
 - 63 Oriëntatie
 - 66 Het zuidelijke centrum
 - 80 Het noordelijke centrum
 - 82 Ten westen van het centrum
 - 86 Ten oosten van het centrum
 - 89 De noordelijke voorsteden
 - 91 De zuidelijke voorsteden
 - 93 Praktische informatie
- 5 97 De omgeving van Dublin**
 - 98 Graafschap Louth
 - 101 Graafschap Meath
 - 109 Graafschap Kildare
 - 113 Graafschap Wicklow
 - 118 Praktische informatie
- 6 121 Zuidoost-Ierland**
 - 122 Graafschap Carlow
 - 125 Graafschap Wexford
 - 131 Graafschap Waterford
 - 137 Graafschap Kilkenny
 - 142 Graafschap Tipperary
 - 148 Praktische informatie
- 7 151 Zuidwest-Ierland**
 - 152 Graafschap Cork: Cork
 - 159 Ten oosten en noorden van Cork
 - 168 Ten zuiden en westen van Cork
 - 173 Graafschap Kerry: Killarney
 - 176 Het Iveragh-schiereiland en de Ring of Kerry

Kaarten en plattegronden

182 Het Dingle-schiereiland
187 Noordelijk Kerry
190 Graafschap Limerick: Limerick
195 Graafschap Clare
197 Het westen van Clare
200 The Burren en noordelijk Clare
203 Praktische informatie

8 207 Midden- en West-Ierland

208 De graafschappen Laois en Offaly
213 De graafschappen Westmeath en Longford
215 Graafschap Roscommon
219 Graafschap Galway
232 Graafschap Mayo
241 Praktische informatie

9 243 Noordwest-Ierland

244 Graafschap Sligo
249 Graafschap Leitrim
250 De graafschappen Cavan en Monaghan
252 Graafschap Donegal
263 Praktische informatie

10 265 Belfast

266 Geschiedenis
268 Het centrum
273 University Quarter, Falls en Shankill
277 Titanic Quarter
282 Overig Belfast
285 Praktische informatie

11 287 Noord-Ierland

288 Graafschap Antrim
301 Graafschap Londonderry/Derry
311 Graafschap Tyrone
315 Graafschap Fermanagh
320 Graafschap Armagh
328 Graafschap Down
338 Praktische informatie

i 340 Algemene informatie

r 352 Register

8 Ierland en Noord-Ierland
64 Dublin
99 De omgeving van Dublin
123 Zuidoost-Ierland
152 Zuidwest-Ierland
155 Cork

208 Midden- en West-Ierland
247 Noordwest-Ierland
267 Belfast
288 Noord-Ierland
304 Londonderry/Derry

Woord vooraf

Ierland, het groene eiland aan de westrand van Europa dat de lagedrukgebieden vanaf de Atlantische Oceaan opvangt, is géén bestemming voor propvolle chartervliegtuigen. Gelukkig maar, want daardoor behoudt het eiland zijn geheel eigen charme, die zich kenmerkt door ruige kusten, golvende groene heuvels, verstilde veengebieden, vriendelijke en humorvolle mensen, Keltische mystiek en vrolijke, soms wat weemoedige folkmuziek. Ook vind je er twee fascinerende grote steden, Dublin en Belfast, die elk voor zich al een stedentrip waard zijn. Middelgrote plaatsen als Cork en Galway zijn eveneens interessant, terwijl het Ierse dorpsleven je tientallen jaren terugvoert in de tijd, toen alles nog eenvoudig en overzichtelijk was. En dat wisselvallige klimaat? Ach, dat vergeet je snel als je in zo'n typisch Ierse pub neerstrijkt om van een eerlijke maaltijd, van een Iers glas bier of whiskey, of van goed gezelschap te genieten.

Guido Derksen

1

in intercityverbindingen vanaf Station Dublin Heuston en Station Dublin Connolly naar Cork, Limerick, Tralee, Galway, Waterford, de haven van Rosslare, Sligo, Westport en Ballina. Hiernaast zijn er regionale stoptreinen en in Dublin heeft DART (Dublin Area Rapid Transport) de enige elektrische treinen van het land. Ze rijden vanuit de hoofdstad naar Malahide/Howth in het noorden en Greystones in het zuiden; in totaal zijn er 30 stations in en rond de stad. De Ierse spoorwegmaatschappij verzorgt verder in samenwerking met Northern Ireland Railways een verbinding met Belfast in Noord-Ierland. Noord-Ierland heeft verder nauwelijks treinverbindingen van betekenis. Er is een lijn naar Derry cq. Londonderry en er zijn een paar lokale lijnen in en rond Belfast.

In Ierland en Noord-Ierland liggen verder vijf internationale vliegvelden. Dat zijn die van Dublin, Cork, Belfast, Shannon en Knock. Vooral de laatste luchthaven is een vreemde eend in de bijt: in the middle of nowhere, uitsluitend en alleen om voldoende pelgrims naar het bedevaartsoord ter plaatse te kunnen vervoeren. Hiernaast zijn er vier regionale vliegvelden: Donegal, Kerry Airport (bij Killarney), Derry en George Best Belfast City.

Langs de zuid- en oostkust zijn verder zes veerboothavens. Van zuid naar noord zijn dat: Ringaskiddy bij Cork, waarvandaan autoferry's naar Swansea in Wales en Roscoff in Frankrijk vertrekken; Rosslare bij Wexham, met verbindingen met Roscoff en Fishguard in Wales; Dún Laoghaire bij Dublin, vanwaar je naar Holyhead in Noord-Wales kunt; Dublin zelf, dat verbindingen heeft met Holyhead en Birkenhead bij Liverpool; Belfast, waar je de ferry naar Birkenhead of naar Stranraer in Zuidwest-Schotland kunt nemen; en Larne bij Belfast, waarvandaan veerboten naar Cairnryan vertrekken, een plaats vlak bij Stranraer.

KLIMAAT

Koele zomers, milde winters

Het Ierse klimaat leent zich niet voor een zonzakantie met lange, lome dagen aan het strand. Het land heeft een gematigd zeeklimaat met relatief koele zomers en milde winters, doorgaans zonder vorstdagen. Door de westelijke ligging in de Atlantische Oceaan vangt het eiland veel oceaandepressies op, wat betekent dat er veel regen valt en er vaak wind staat. Het weer kan daardoor op sommige dagen erg afwisselend zijn. Soms komt de regen met bakken uit de hemel, waarna het even later weer helemaal opentrekt en er felblauwe opklaringen zijn, soms is de kust gehuld in dichte mistwolken, waarna een opstekende zeewind opeens alles weer schoonblaast. Voordeel is dat je niet zelden kunt genieten van fraaie wolkenluchten en er opvallend vaak regenbogen aan de hemel staan. En op de dagen waarop het écht zonnig en warm is, spoeden de Ieren zich naar een strand of naar een meer om er volop van te kunnen genieten.

Rotskusten bepalen het beeld rond het gehele eiland.

Beste reistijd

De beste maanden om naar het eiland te gaan zijn mei en juni, omdat er dan gemiddeld de meeste zonuren zijn (6 per dag), en juli en augustus, omdat de gemiddelde maximum dagtemperatuur dan het hoogste is (19°C). September en de eerste helft van oktober zijn ook goed te doen. April heeft redelijk veel zonuren (gemiddeld 5 per dag), maar het kan dan nog behoorlijk fris zijn. Het gemiddeld aantal dagen per maand met regen is het gehele jaar door erg constant. Tien van de twaalf maanden ligt dat gemiddelde op 10 of 11 regendagen in de maand. Alleen december en januari scoren iets hoger, met respectievelijk 12 en 13 regendagen.

Het zeewater is in de winter gemiddeld zo'n 8°C, in de zomer stijgt die temperatuur naar 13 à 14 graden.

FLORA EN FAUNA

Flora

Karakteristiek voor het groene Ierland zijn de talrijke glooiende weilanden die door muurtjes en hagen van elkaar zijn gescheiden. In die hagen groeien onder meer braam, hulst, meidoorn, kamperfoelie en vlier, terwijl er vooral in het zuiden en zuidwesten ook enorme fuchsia's voorkomen, een prachtig gezicht als ze in bloei staan. In en rond de weilanden staan ook verspreide bomen, bosschages en boompartijen, waaronder elsen, berken, lijsterbessen, iepen, hagedoorns en wilgen. Waar de grond erg zompig is, wuiven grote pollenpitrus (een grasachtige plant met stijve stengels) in de wind.

Het befaamde megalithische ganggraf van Newgrange.

MONUMENTENBOUWERS EN KELTISCHE VECHTERSBAZEN

Circa 10.000 tot 7000 jaar vóór het begin van onze jaartelling bereikten groepjes jagers en verzamelaars het eiland dat we tegenwoordig kennen als Ierland. Ze streken hoofdzakelijk neer langs de oost- en noordkust, vanwaar ze mondjesmaat het binnenland in trokken. Twee à drie millennia later, in de nieuwe steentijd, waren ze geëvolueerd tot of opgenomen in de landbouwgemeenschappen die destijds in Ierland ontstonden. Deze steentijd-bewoners hadden een relatief hoogontwikkelde cultuur, getuige het feit dat ze in staat waren megalithische graf- en religieuze monumenten te bouwen. Ook in de bronstijd, vanaf circa 2000 jaar v.Chr., gingen ze door met het bouwen van dit soort structuren. Op veel plaatsen in Ierland zijn nog portaalgraven, ganggraven en stenencirkels uit de steen- en bronstijd te vinden. Vanaf ongeveer 800 v.Chr. begon men in West-Europa ijzer te gebruiken en begon de ijzertijd, die tot na het begin van de jaartelling duurde, toen de Romeinen grote delen van West-Europa onderwierpen. In de ijzertijd trokken de Kelten vanuit Midden-Europa westwaarts. Rond 400 v.Chr. vestigden ze zich ook in Ierland, waar ze de lokale bevolking onderwierpen.

Tussen de agrarische werkzaamheden door deden de Kelten in Ierland wat klaarblijkelijk in hun genen zat: vechten. Op het eiland bestonden talrijke kleine koninkrijkjes die vrijwel voortdurend met elkaar in strijd waren, om vee te roven of om het territorium te kunnen uitbreiden. Grote nederzettin-

DE KELTEN

Wat we de Kelten noemen, was in feite een verzameling strijdlustige Indo-Europese stammen die in het eerste millennium voor het begin van onze jaartelling in Centraal-Europa boven de Alpen woonde, in het huidige Zwitserland, Oostenrijk, Zuid-Duitsland en Oost-Frankrijk. Waar ze daarvóór vandaan kwamen is niet met zekerheid te zeggen, maar waarschijnlijk trokken ze eerder vanuit West-Azië Europa binnen. Rond 600 v.Chr. begonnen de Kelten zich in ieder geval vanuit hun Midden-Europese kerngebied over West-, Noordwest- én Oost- en Zuidoost-Europa te verspreiden. Ook de Etrusken in Italië kregen met Keltische invallen te maken. In de 4de en 3de eeuw v.Chr. waren ze op het hoogtepunt van hun macht. In Klein-Azië vestigden ze zich als de Galaten, in Frankrijk en Noord-Spanje (Galicië) werden ze de Galliërs genoemd en op de Britse eilanden sprak men van de Kelten.

Tegen 100 v.Chr. keerden de kansen. Vanuit Italië begon het Romeinse Rijk het grootste deel van de Keltische gebieden te veroveren, op Schotland en Ierland na (en één klein dorpje in Gallië). Binnen enkele generaties werden de meeste Kelten uitgemoord of geromaniseerd, zodat de Keltische cultuur, met zijn druïden en mythische heiligdommen, binnen het Romeinse Rijk verdween. In Ierland hielden de Kelten het langer uit, en ook de Keltische taal bleef hier bewaard. Het Oudkeltisch was de basis voor het *Gaelic* of Gaelisch, oftewel het authentieke Iers, dat nog steeds in delen van Ierland gesproken wordt.

Naast Ierland zijn Wales, Schotland, Bretagne, Cornwall en het eiland Man de laatste gebieden in Europa waar nog Keltische cultuurinvloeden terug zijn te vinden.

gen waren er niet. De meeste mensen woonden verspreid in boerderijen met een aarden of stenen wal van gestapelde stenen ter bescherming eromheen. Je komt dit soort cirkelvormige fortificaties of ringforten nog in heel Ierland tegen. Er waren ook boeren die een kunstmatig eilandje in een meer aanlegden, een *crannóg*, waarop ze dan hun boerderij bouwden met een palissade van gepunte boomstammen eromheen.

In de loop der tijd kwam er enige duidelijkheid in de staatkundige verhoudingen tussen de Keltische stammen en koninkrijkjes. In het zuidoosten en oosten werden ze grosso modo verenigd in het koninkrijk Leinster, in het noordoosten en noorden gebeurde hetzelfde in het koninkrijk Ulster, in het noordwesten en westen kwam het koninkrijk Connacht of Connaught te liggen, in het zuidwesten verenigden de lokale heersers zich onder de federatieve paraplu van het koninkrijk Munster. Uiteraard werd er in wisselende coalities met enige regelmaat nog steeds strijd met elkaar en tussen lokale

The Dubliners.

(1839–1922) en Jack Butler Yeats (1871–1957), respectievelijk de vader en de broer van dichter en schrijver William Butler Yeats, en de vermaarde expressionist Francis Bacon (1909–1992), met wiens werk je in de Hugh Lane Gallery in Dublin kunt kennismaken.

MUZIEK

Traditionele folk

Ierland is het land van de traditionele folkmuziek, die een lange geschiedenis heeft en onlosmakelijk met het eiland verbonden is. Deze muziek, geworteld in oude Keltische tradities, kan vrolijk en optimistisch zijn maar ook weemoedig. Sommige songs zijn al honderden jaren oud en hebben teksten die vaak een aanklacht zijn tegen de eeuwenlange Engelse overheersing van Ierland. Andere songs gaan over de Ierse emigratie naar de Nieuwe Wereld en, uiteraard, over de liefde.

Van oudsher worden er in de folk instrumenten gebruikt als de *fiddle* (viool), *tinwhistle* (een eenvoudige dunne fluit, verwant aan de blokfluit), *bodhrán* (een lijsttrommel die met een drumstick met twee slageinden wordt gespeeld), treklarmonica, *concertina* (een eenvoudige zeskantige trekzak) en *uilleann pipes* (de Ierse doedelzak, die, in tegenstelling tot de Schotse, niet met de mond wordt aangeblazen maar aangepompt wordt met de ellebo-

gen). Ook de gitaar, banjo en dwarsfluit doen regelmatig mee in de Ierse folk. De muziek is vaak te horen in pubs, waar je lokale amateurs maar ook professionele muzikanten kunt aantreffen. Sommige straatartiesten brengen soms ook verrassend goede traditionele muziek ten gehore.

Vanaf de jaren 60 en 70 hielden populaire bands als The Dubliners, The Chieftains, De Danann en The Fureys de traditionele Ierse folkmuziek op de grote podia in ere. Een band als Clannad uit Donegal borduurde eveneens voort op Keltische tradities, zij het met meer ingetogen en ijlere muziek, die ook wel tot de new age of de wereldmuziek wordt gerekend. Zangeres Enya, onder meer bekend van de hit 'Orinoco Flow', is een voormalig lid van Clannad. Een andere loot aan deze Keltische muziekstam zijn The Corrs, oorspronkelijk afkomstig uit Dundalk.

Ierse folkmuziek is verder de basis voor de *step dance*, een Ierse volksdans die zich kenmerkt door snelle bewegingen van de benen terwijl de armen en het bovenlijf onbeweeglijk blijven. In de jaren 90 ontwikkelden danser en choreograaf Michael Flatley en muzikant en componist Bill Whelan rond de step dance een avondvullende theatershow, die ze Riverdance noemden. De show bleek een groot succes; deze wordt sindsdien door verschillende productiemaatschappijen over de hele wereld uitgevoerd.

Pop en rock

In de mainstream pop en rock heeft Ierland eveneens het nodige talent voortgebracht. In de jaren 60 was Them uit Belfast een bekende band; Them-zanger Van Morrison bouwde later met succes een solocarrière op. Een grote naam uit de jaren 70 is Thin Lizzy uit Dublin, onder meer bekend van de hit 'The Boys Are Back in Town', terwijl bluesgitarist Rory Gallagher (geboren in Ballyshannon en getogen in Cork) destijds tot de beste gitaristen ter wereld werd gerekend. Maar de allergrootste Ierse band is natuurlijk het wereldberoemde U2, bestaande uit zanger en gitarist Bono (Paul David Hewson), gitarist, bassist en pianist The Edge (David Howell Evans), bassist Adam Clayton en drummer Larry Mullen jr. In 1976 begonnen ze in Dublin met een schoolband, Feedback, die in 1978 werd omgedoopt in The Hype. Kort daarna wijzigde de formatie zijn naam in U2. De band werd destijds tot de new wave gerekend en maakte in 1980 en 1981 zijn eerste twee albums, *Boy* en *October*. De echte doorbraak kwam in 1983 met het album *War*. Twee singles van dit album werden wereldhits, 'New Year's Day' en 'Sunday Bloody Sunday', en de rest is historie. De volgende albums (*The Unforgettable Fire* en *The Joshua Tree*) waren eveneens een wereldwijd succes, waarna met name Bono doorgroeide naar de status van absolute wereldster. Tegenwoordig schuift hij bij wereldleiders aan en maakt hij zich, met een Louis Vuitton-tasje om de schouder, sterk voor de armen en de aidsslachtoffers in Afrika. Critici vinden dit vooral ijdeluiterij en een beetje

Dublin

Het waterhoofd van de Republiek Ierland is de hoofdstad Dublin, gelegen aan de oostkust bij de monding van de rivier de Liffey. In de stad en de omliggende slaapsteden wonen ruim 1,1 miljoen mensen, bijna een kwart van de totale Ierse bevolking. Dublin is daarom, niet zo verwonderlijk, het bruisende culturele en politieke hart van het land. Bezoekers kunnen zich laven aan de culturele voorzieningen, de historische bezienswaardigheden en het uitgaansleven, dat zich voor een belangrijk deel in een van de vele authentieke pubs afspeelt. Als extraatje zijn er ten noorden en ten zuiden van de stad strandwandelingen te maken bij voorsteden als Malahide, Portmarnock en Dún Laoghaire. Alles bij elkaar is Dublin een erg leuke, interessante stad met een compact centrum vol attracties.

< Temple Bar is hét uitgaanscentrum van Dublin.

Dublin

meer Dublin Castle, St. Patrick's Cathedral en de Christ Church Cathedral tegen, drie historische gebouwen van formaat. Nog verder naar het westen is onder meer het Guinness Storehouse te vinden, uiteraard gelieerd aan de brouwerij van Ierlands bekendste bier.

Aan de oostkant van Grafton Street bevinden zich tussen St. Stephen's Green en Merrion Square onder meer het National Museum of Ireland, het Natural History Museum en de National Gallery, goed om te weten als het regent. Ook het Ierse parlement is hier gevestigd.

O'Connell Street is de belangrijkste verkeersader en winkelstraat van de Northside, het centrumdeel op de noordoever van de Liffey. Bij Parnell Square zijn het Dublin Writers Museum en de Hugh Lane Gallery twee highlights. Westwaarts is in de oude Jameson-distilleerderij nu een bezoekerscentrum annex proeflokaal te bezoeken.

Nog verder westwaarts vormen de Collins Barracks een tweede onderkomen voor het National Museum of Ireland. Dit voormalige kazernecomplex ligt niet ver van Phoenix Park, het grootste stadspark van de stad, waarin onder meer de dierentuin Dublin Zoo te vinden is.

Bij de monding van de Liffey, ten oosten van het centrum, zijn de Docklands stevig opgeknapt, waarmee een interessante moderne stadswijk is ontstaan, zowel op de noord- als de zuidoever van de riviermonding. Een stuk verder ten noorden en ten zuiden van de riviermonding kun je aan zee uitwaaien in voorsteden als Howth, Malahide, Dún Laoghaire en Dalkey.

HET ZUIDELIJKE CENTRUM

Grafton Street en het Trinity College

Grafton Street is het kloppende winkelhart van het zuidelijke centrum van Dublin. De straat is een voetgangersgebied zoals veel steden er een hebben, met aan weerszijden een ruime keuze aan winkels. Als het weer niet al te slecht is, zijn er altijd wel straatmuzikanten, levende standbeelden en andere straatartiesten te zien. Ook in de zijstraten struikel je over de winkels, winkelcentra en wat dies meer zij.

Aan het noordelijke einde van het voetgangersdeel van Grafton Street, bij de driesprong van Suffolk Street, Church Lane en William Street, staat een standbeeld van Molly Malone. Deze dame is hoofdpersoon in het gelijknamige lied, dat sinds eind 19de eeuw als het onofficiële volkslied van Dublin wordt beschouwd. Volgens de tekst is Molly Malone een knappe jonge vishandelaarster. Helaas sterft ze jong aan een onduidelijke koorts, zodat nu alleen haar geest nog rondwaart met de kar met verse schelpdieren. Het standbeeld laat Molly in volle glorie met haar viskar zien; de Dubliners noemen het beeld soms oneerbiedig 'The tart with the cart', 'The dish with the fish', 'The trollop with the scallops' of 'The dolly with the trolley'.

Het **Trinity College**, eveneens aan de noordkant van Grafton Street en Nassau Street, is Ierlands oudste en meest prestigieuze universiteit, op last van de Engelse koningin Elizabeth I opgericht in 1592 en *still going strong*. Elizabeth wilde er een strikt protestantse universiteit van maken, wat het tot 1793 ook was. Vanaf dat jaar mochten ook katholieke studenten in de collegebanken plaatsnemen. Tegenwoordig is de meerderheid van de circa 17.000 studenten van de University of Dublin, zoals de officiële naam luidt, van katholieke huize.

Grafton Street.

De protestantse oprichters kregen in 1592 het terrein van een augustijnen-priorij toegewezen om hun universiteit op te bouwen. In de 18de eeuw gingen de meeste oude universiteitsgebouwen tegen de vlakte om vervangen te worden door statige gebouwen in Georgian stijl, die toen in de mode was en die het aanzicht van de stad grondig veranderde. De meeste van die 18de-eeuwse gebouwen staan er – met 19de-eeuwse en modernere toevoegingen – nog steeds. Het 16 ha grote universiteitsterrein vormt hiernaast een groene long voor de stad, want een deel bestaat uit een landschapspark. Tussen 8 uur 's ochtends en 22 uur 's avonds is het terrein voor iedereen toegankelijk.

De hoofdingang van het Trinity College en het terrein bevindt zich tegenover College Green, waar Grafton Street overgaat in Westmoreland Street. De Front Gate hier werd tussen 1752 en 1759 gebouwd. Standbeelden van de 18de-eeuwse Ierse dichter Oliver Goldsmith en de 18de-eeuwse Ierse politicus en filosoof Edmund Burke, de grondlegger van het moderne conservatisme, flankeren de toegangspoort. Vanaf de poort vertrekken de rondleidingen door Trinity College. Achter de poort liggen rustieke pleinen met hobbelkeien en grasvelden, een 30 m hoge toren uit 1853 (de Campanile), een kapel uit 1798 en diverse universiteitsdelen die niet toegankelijk zijn voor het publiek. Wél toegankelijk, tegen betaling, is de **Old Library** uit 1732, aan Fellows Square. In het oostelijke paviljoen herbergt de 65 m lange *Long Room* de grootste schat van het Trinity College, een kleinoed waar jaarlijks meer dan een half miljoen bezoekers op af komen. Het is het **Book of Kells**, een

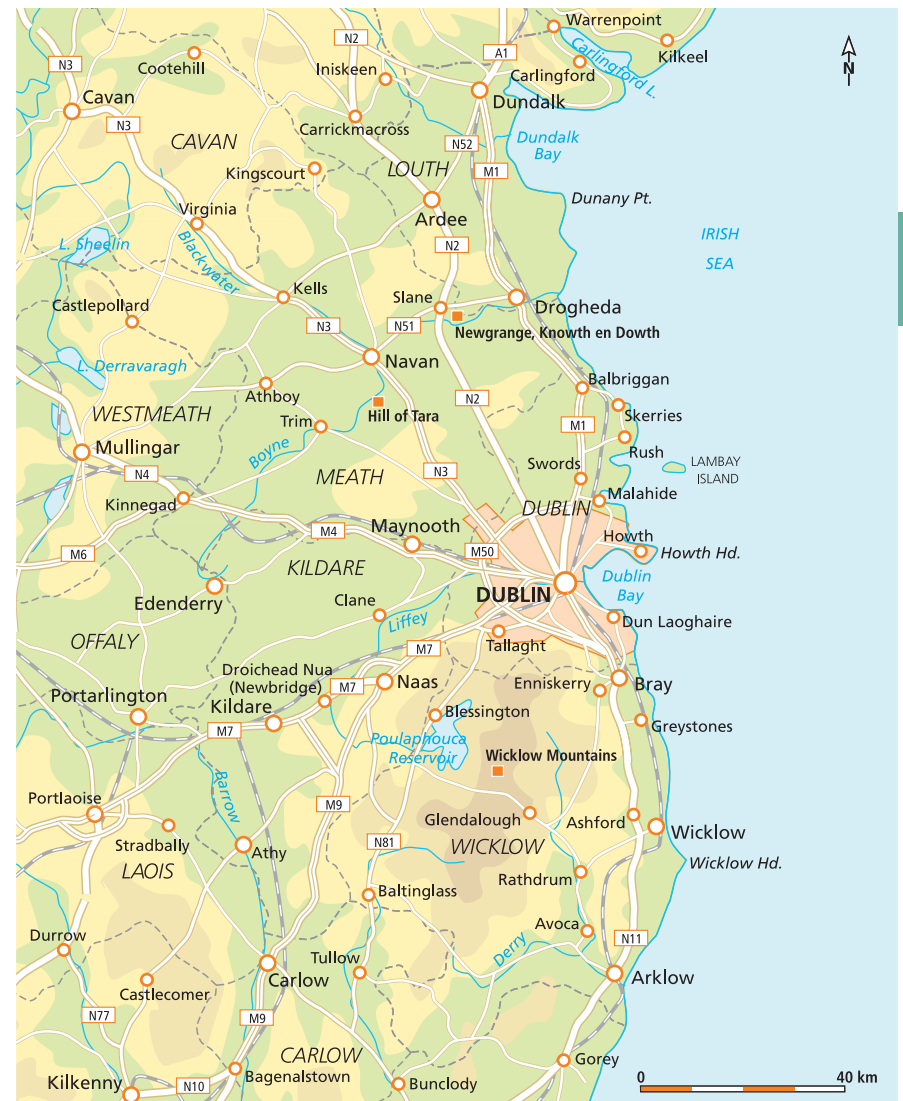
Louth is het kleinste graafschap van Ierland. Het ligt als noordelijkste graafschap van de historische provincie Leinster tegen de grens van Noord-Ierland aan, grotendeels rond Dundalk Bay. Het is een redelijk dichtbevolkt gebied, mede door de aanwezigheid van twee middelgrote steden, Drogheda en Dundalk. Door het graafschap loopt de M1 die vanaf Dublin in de richting van Belfast leidt.

Drogheda werd in de 12de eeuw gesticht door de Normandiërs en ligt op de noord- en zuidoever van de Boyne. Aangezien de rivier de grens vormt tussen de graafschappen Meath en Louth, behoort het zuidelijke deel van Drogheda dus tot Meath en het noordelijke deel tot Louth. De stad is ruim 38.000 inwoners groot en bezit redelijk wat industrie en een behoorlijke haven. Uit de Normandische tijd stammen nog wat resten van de stadsmuren, waaronder de imposante St. Laurence Gate, die oorspronkelijk gewoon East Gate heette. De massieve poort met dubbele toren maakte deel uit van de verdedigingswerken en was een zogenaamde *barbican*, een buitenpost net vóór de eigenlijke stadsmuren. Boven op de torens kon men het estuarium van de Boyne in de gaten houden. Een invasiemacht vanaf zee kon vroegtijdig worden ontdekt. Ook in de Normandische tijd werd het **Millmount Fort** gebouwd, op de plek waar zich eerder een Keltisch ganggraf bevond. Begin 19de eeuw werd het fort gesloopt en kwam er boven op de heuvel een Martellotoren te staan, een vrij simpele, meestal ronde verdedigingstoren die in de 19de eeuw op veel plaatsen in het Britse rijk werd opgericht. Tegenwoordig is hier het Drogheda Museum Millmount & Martello Tower gevestigd. Het oudheidkundig museum toont onder meer middeleeuwse banieren van diverse stadsgilden, een 19de-eeuwse volkskeuken, een geologische collectie en lokale ambachtsproducten. Vanaf de toren heb je een mooi uitzicht over de stad en over de benedenloop van de Boyne.

➤ **DROGHEDA MUSEUM MILMOUNT & MARTELLO TOWER.** Geopend: ma.–za. 10–17.30, zo. 14–17 uur; www.millmount.net.

In West Street, de hoofdstraat van de stad, kun je in de katholieke St. Peter's Church in een gouden vitrinekastje een heel curieus relikwie vinden: het hoofd van de heilige Oliver Plunkett, ooit aartsbisschop van Armagh. Hij stierf in 1681 in Londen de marteldood omdat hij deelnam aan de 'popish plot', een samenzwering om de macht van de rooms-katholieke kerk in Groot-Brittannië te herstellen. In 1975 werd de aartsbisschop heilig verklaard, nadat zijn schedel al in 1921 naar Drogheda was overgebracht. De gelaatsuitdrukking van Plunketts geconserveerde hoofd ziet er niet al te vrolijk uit, ongetwijfeld een gevolg van alle martelingen.

Opwekkender is de Highlanes Municipal Art Gallery, een hypermodern museum in het oude franciscanenklooster van Drogheda, waar je de gemeentelijke kunstcollectie van de 17de eeuw tot nu kunt bezichtigen. En nóg vrolijker

De omgeving van Dublin

is het driedaagse sambafestival dat altijd in de zomer in de stad plaatsvindt. In augustus is er verder onder de Bridge of Peace (een van de bruggen over de Boyne) een jaarlijks graffitifestival waar de beste graffitiartiesten op af komen. De stad is voorts trots op het feit dat acteur Pierce Brosnan, vooral bekend als de vijfde acteur die in de huid van James Bond mocht kruipen, in Drogheda

PRAKTISCHE INFORMATIE

INFORMATIE

Ten noorden van Dublin is het toeristenbureau van Drogheda gevestigd in West Street, open mei–nov. ma.–za. 9.30–17.30, dec.–apr. ma.–vr. 9.30–17.30 uur, www.drogheda.ie. Navan heeft een VVV in de County Hall aan Railway Street, www.meath.ie. In Dundalk vind je een toeristenbureau aan Market Square, www.loutholidays.com en www.dundalk.ie.

Ten zuiden van de hoofdstad kun je onder meer informatie krijgen bij het toeristenbureau aan Fitzwilliam Square in Wicklow Town, open ma.–vr. 9.20–13.15 en 14–17.15 uur, www.visitwicklow.ie. Bij Glendalough is het Glendalough Visitor Centre een goede bron van informatie voor locatie en wijde omgeving, open half mrt.–half okt. dag. 9.30–18, half okt.–half mrt. dag. 9.30–17 uur, www.glendalough.ie.

ACCOMMODATIE

Aan de noordkant van Dublin zijn de diverse kustplaatsen of grotere plaatsen als Drogheda, Navan en Kells in het binnenland voor de hand liggende locaties om te overnachten. De toeristenbureaus hebben actuele informatie en adressen van hotels, guesthouses en B&B-overnachtingen. In Howth is het **King Sitric Hotel** een aanbeveling

waard, www.kingsitric.ie, in Dundalk heb je onder meer het uitstekende **Crowne Plaza Hotel**, www.cpireland.crownplaza.com. In Drogheda staat het moderne **The D Hotel**, www.thedhotel.com, Kells heeft het **Headfort Arms Hotel**, www.headfortarms.ie, en in Navan is het goed overnachten in het **Newgrange Hotel**, www.newgrangehotel.ie. Ten zuiden van Dublin is het **Glenview Hotel** in de Wicklow Mountains een fraai onderkomen, www.glenviewhotel.com. Het al even fraaie **The Brooklodge Hotel** kan zich meten met het Glenview en afficheert zichzelf als het enige hotel van Ierland waar uitsluitend biologisch voedsel op tafel komt (www.brooklodge.com).

VERVOER

Kustplaatsen als Malahide, Howth, Bray en Greystones zijn vanuit Dublin met de treinen van DART (Dublin Area Rapid Transport, www.irishrail.ie) bereikbaar. Ze rijden zeer frequent vanaf bijvoorbeeld Connolly Station tot aan Howth en Malahide, en vanaf bijvoorbeeld Pearse Station via Dún Laoghaire tot aan Bray en Greystones in het graafschap Wicklow. Ook gaan er forensentreinen naar bijvoorbeeld Drogheda en Dundalk, en naar Wicklow en Gorey. Fijnmaziger is het

net van buslijnen, bijvoorbeeld vanaf het centrale busstation Busáras in Dublin. Plaatsen als Navan, Drogheda, Dundalk en Wicklow

worden allemaal aangedaan, en ook kun je richting Glendalough in de Wicklow Mountains.

Zuidwest-Ierland

In het zuidwesten van Ierland is veel toeristisch geweld samengebald. Wie voor de eerste keer naar Ierland gaat, spoedt zich doorgaans snel naar dit deel van het land, vanwege de Keltische sferen, de prachtige natuur en de gezellige pubs. Vooral de grillige kustlandschappen spreken tot de verbeelding. In het zuidwesten steken vijf bergachtige schiereilanden de oceaan in, die allemaal baaien, rotsen, kliffen en hier en daar een zandstrand te bieden hebben. De Ring of Kerry, een route over het schiereiland Iveragh, is misschien wel de bekendste toeristische attractie van Ierland, maar de routes over het Dingle-schiereiland en het Beara-schiereiland doen er beslist niet voor onder, terwijl ook de zuidkust en het berggebied bij Killarney meer dan de moeite waard zijn. Wie zich meer aangetrokken voelt tot het stadsleven kan in het zuidwesten ook nog eens naar Cork, de tweede stad van het land.

< Het weggetje naar Dunquin Harbour.

Zuidwest-Ierland

GRAAFSCHAP CORK: CORK

Het graafschap Cork is met afstand het grootste graafschap van Ierland. Het beslaat een grote portie van het zuidwesten van het eiland. Het is in bevolkingsgrootte het tweede graafschap, mede dankzij de aanwezigheid van de stad Cork.

Cork heeft bijna 200.000 inwoners, inclusief voorsteden, en is de trotse tweede stad van de Ierse Republiek. Vanwege de nabijheid van een van de grootste natuurlijke havens ter wereld is de plaats sinds zijn ontstaan een echte handelsstad geweest met een kosmopolitisch tintje. De Corkonians (inwoners van Cork) beschouwen zichzelf daarom als een tikje mondainer dan de andere Ieren, waarmee ze volgens henzelf niet zo heel veel gemeen hebben. Omdat ze bovendien gepaste afstand van het politieke gewoel in

Dublin houden, hebben ze hun stad, met een knipoog, als bijnaam ‘The People’s Republic of Cork’ gegeven. Op korte afstand ten zuiden van de stad biedt Cork Airport verbindingen met de buitenwereld. Het is de tweede luchthaven van Ierland; men verwerkt er jaarlijks bijna 2,5 miljoen passagiers. De haven is na die van Dublin de grootste van de republiek, er is vrij veel industrie en Cork heeft in de recente jaren van economische voorspoed behoorlijk wat ICT-bedrijvigheid kunnen aantrekken. Door het jaar heen zijn er bijna 20 culturele festivals bij te wonen, en in 2005 was Cork de culturele hoofdstad van Europa. De stad is ook bisschopszetel voor zowel een rooms-katholieke als een anglicaanse bisschop; gelukkig rollen ze niet vechtend over straat, zoals aanhangers van beide kerken in Noord-Ierland wel jarenlang hebben gedaan.

Winkelen in het centrum van Cork.

Cork ontstond 14 eeuwen geleden op enkele moerassige eilanden in het estuarium van de rivier de Lee. De naam van de stad in het Gaelic, Corcaigh, betekent gewoon ‘moeras’. St. Finbarr stichtte ergens aan het begin van de 7de eeuw op één van die eilanden een klooster, op de plek waar nu St. Fin Barr Cathedral staat. In 820 sloopten de Vikingen het klooster. Ze bouwden een eigen nederzetting aan de rivier, op de plek waar nu Main Street loopt. De Normandiërs namen in 1172 het stokje over. In 1649 namen Oliver Cromwell en zijn Engelse troepen de stad in, in 1690 deden de troepen van Willem III hetzelfde. In de recentere geschiedenis stond Cork steeds aan de zijde van de strijdbare Ierse nationalisten, wat de stad de bijnaam ‘Rebel Cork’ opleverde. In 1920 verwoestten ongeregelde troepen uit naam van de Engelsen een groot deel van het centrum, tijdens de Vrijheidsoorlog. Na de Ierse onafhankelijkheid daalde het stof neer en kon Cork weer verder met waar het goed in was: handel drijven.

Het centrum

Het centrum van Cork ligt op een groot eiland, omsloten door twee armen van de rivier de Lee. Aan de noord- en zuidkant van de rivier klimmen de buitenwijken tegen de hellingen van het rivierdal op. In totaal 22 bruggen

Blarney Castle.

borstwering gaan hangen, zodat je de onderzijde van de steen met de lippen kunt beroeren. Onder je gaapt een diepte van 30 m tot aan de grond. Gelukkig zijn er wel een paar ijzeren staven als valbescherming aangebracht en zitten er de hele dag twee personeelsleden van de toeristische attractie bij de steen om de steenkussers vast te houden. Busladingen vol toeristen halen elke dag capriolen uit om net zo eloquent te worden als de oude Griek Demosthenes, al sinds de 19de eeuw (ook al kwamen de toeristen toen niet per bus). ‘Kissing the Blarney Stone’ is een begrip geworden in Ierland, en in het Engels staat het woord *blarney* voor ‘gewiekste, vleiende of overredende praat’. Behalve het torenhuis kun je in het park het oorspronkelijk 18de-eeuwse, maar later verbouwde Blarney House aantreffen. Je kunt er verder onder meer een hunebed bekijken en er valt heerlijk te wandelen langs waterpartijen, weelderige tuinen en bomenlanen.

► *BLARNEY CASTLE & GARDENS*. Geopend: zie www.blarneycastle.ie.

Ten noordnoordoosten van Cork ligt het stadje Fermoy, langs de M18, centraal in het vruchtbare stroomgebied van de rivier de Blackwater. Het werd eind 18de eeuw gesticht door Schotse planters. In de omgeving zijn diverse archeologische vondsten uit de brons- en ijzertijd gedaan.

Vanuit Fermoy langs de Blackwater naar het westen kom je na zo'n 30 km bij Mallow, een streekcentrum met 11.000 inwoners. Neem je in Mallow de N20 naar het noorden, dan voert de route langs het plaatsje Buttevant. Het

Gekleurde winkelpuien in het centrum van Kinsale.

dorp stelt weinig voor, maar het heeft wel een voetnoot in de sporthistorie verworven; in 1752 vond hier namelijk de allereerste *steeplechase* plaats, de hindernisloop, die over een afstand van 3000 meter sinds 1920 ook op het olympische atletiekmenu staat. De wedstrijd in 1752 ging vanaf de toren van de protestantse kerk in Buttevant naar die van de protestantse kerk in Doneraile, 7 km verderop; het Engelse woord *steeple* betekent ‘torenspits’. Overigens wordt de claim betwist door de inwoners van het Engelse plaatsje Steeplechase, in de buurt van Rugby. Daar beweert men dat de hindernisloop voor het eerst in hún gemeente werd gehouden. Wie een heleboel ezels bij elkaar wil zien, rijdt verder naar Liscarroll, in het noordwesten van het graafschap Cork westelijk van de N20. Het ezelopvangcentrum The Donkey Sanctuary heeft hier in totaal al meer dan 3600 ezels opgevangen, en in het bezoekerscentrum kun je ‘ezelgerelateerde souvenirs’ kopen.

Helemaal aan de westzijde van het graafschap kunnen natuurliefhebbers in de heuvels bij de plaats Millstreet hun hart ophalen in het Millstreet Country Park. Het landschapspark meet ruim 200 ha en biedt de bezoeker watervallen, meertjes, fraaie tuinen, arboretums, heidegronden, wandel- en fietsroutes, een kudde edelherten en landelijke rust.

► *THE DONKEY SANCTUARY*. Geopend: ma.–vr. 9–16.30, za. en zo. 10–17 uur; www.thedonkeysanctuary.ie.

gewonnen wordt, om de Connemara-pony (meer paard dan pony overigens) en om de uitstekende gerookte wilde zalm die ervandaan komt.

Het gedeelte van graafschap Galway ten oosten van de stad en het meer is heel anders van karakter. Hier overheersen glooiende landbouw- en veeteeltgebieden, met hier en daar een dorp, een stadje of een oud kasteel. Toch is ook hier weer het nodige veen te vinden, want Ierland heeft nu eenmaal heel veel van deze bodemsoort binnen de grenzen.

Galway

De stad **Galway** ligt strategisch aan de monding van de Corrib, die hier in de enorme Galway Bay uitkomt. De stad komt voor het eerst in de annalen voor in de 12de eeuw, toen de heersers van Connaught er een fort bouwden. De eeuw erna kwam het verdedigingswerk in Normandische handen en werd het gebied eromheen door Engelsen gekoloniseerd. Galway ontwikkelde zich tot een bloeiende havenstad die veel handel dreef met Spaanse en Franse kooplieden. In 1652 veroverde Oliver Cromwell de stad, en later die eeuw had Galway tijdens de oorlog tussen Willem III en Jacobus II opnieuw veel te lijden. De stad kwam erbovenop en bleef het goed doen als handelsplaats. In de jaren waarin Ierland zich tot Keltische tijger ontwikkelde ging het crescendo, maar net als elders in Ierland hakte de economische crisis er flink in, ook al bleef Galway een van de welvarender plaatsen in het land. Ieder jaar is er in september een groot oesterfestival, want er komen prima oesters uit Galway Bay. De Ieren spoelen ze graag weg met een glas Guinness. In augustus is Galway het toneel van de Galway Races, een van de grootste paardenrace-evenementen van Ierland; de races vinden plaats in Ballybrit, net buiten de stad, maar heel Galway staat dan op z'n kop en er is bijna geen slaapplek meer te vinden voor de argeloze toerist. De stad heeft een levendig centrum met veel winkels, restaurants, pubs en overnachtingsgelegenheden. Hart van het centrum is het vierkante Eyre Square, met gras en bloemenperken in het midden. Toen John F. Kennedy in 1963 Galway bezocht, werd hij hier tot ereburger of *freeman* van de stad benoemd. Een buste van de Amerikaanse president, aan de rand van het plein, herinnert aan de gebeurtenis. Het gras en de bloemperken heten sindsdien Kennedy Park. Niet ver van Eyre Square lopen William Street en Shop Street in elkaars verlengde, twee voetgangersstraten met winkels en horeca die je als de Nieuwendijk en Kalverstraat van Galway zou kunnen beschouwen. Het bankgebouw op de hoek van Shop Street en Abbeygate Street was vroeger Lynch's Castle, uit 1320. Let op de wapenschilden en het beeldhouwwerk aan de gevel en de gargouilles aan de dakrand. Hier zwaaide burgemeester James Lynch eind 15de eeuw de scepter, die zijn zoon ter dood veroordeelde omdat hij een Spaanse gast had vermoord. Niemand wilde de executie voltrekken, zodat de rechtlijnige Lynch zijn zoon zelf maar ophing. We hebben er volgens etymologen het werkwoord lynchen (van het Engelse *to lynch*)

aan te danken, hoewel ook een Amerikaanse Lynch uit de 18de eeuw aangevoerd wordt als mogelijke bron voor het eponiem.

In een zijstraat van Shop Street vind je de St. Nicholas' Collegiate Church, oorspronkelijk uit 1320 en sindsdien ook continu in gebruik, maar in later tijden wel verbouwd en anglicaans geworden. Naar verluidt zou Christoffel Columbus in deze Sint-Nicolaaskerk gebeden hebben vóór hij vertrok om Amerika te ontdekken. Niet verwonderlijk, want Sint-Nicolaas is behalve beschermheilige van kinderen ook beschermheilige van zeelieden, en Galway kreeg in Columbus' tijd bovendien veel Spaanse zeelieden over de vloer.

> *ST. NICHOLAS' COLLEGIATE CHURCH. Geopend: mrt.–dec. dag. 9–19, jan.–feb. dag. 9–17 uur; www.stnicholas.ie.*

Een andere kerk van naam in de stad is de katholieke Galway Cathedral, prominent met zijn octagonale groene koepel aanwezig bij de Salmon Weir Bridge over de Corrib. De kathedraal kwam in 1965 gereed en heeft binnen een eclectische verzameling glas-in-loodramen, beelden en mozaïeken. Buiten kun je in het voorjaar wilde zalm omhoog zien springen tegen de stuw in de rivier; de zalmen zwemmen stroomopwaarts naar Lough Corrib om daar te gaan paaien.

De historische buurt aan het einde van High Street en Quay Street, die in het verlengde van Shop Street naar de monding van de Corrib lopen, heet Spanish Arch (of ook wel Spanish Quarter), naar de middeleeuwse poort die ooit deel uitmaakte van de stadsmuren. Spaanse

Belfast

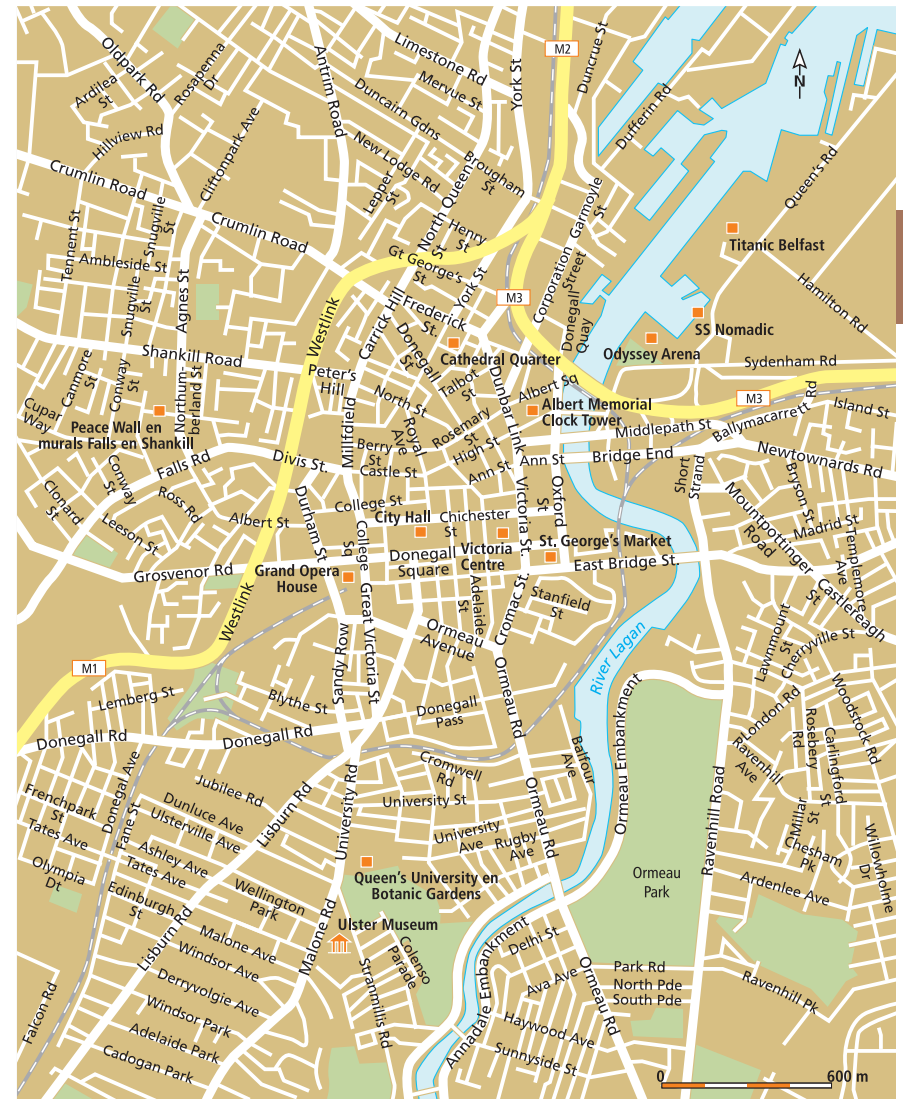
Sinds de naargeestige burgeroorlog in Noord-Ierland grotendeels achter de rug is, heeft hoofdstad Belfast een verheugende ontwikkeling doorgemaakt. De stad heeft nieuwe energie gekregen en is tegenwoordig een interessante bestemming voor stedenliefhebbers. Het 19de-eeuwse centrum heeft heel wat te bieden, in de westelijke arbeiderswijken Falls en Shankill kun je de recente geschiedenis nog bijna voelen en in het oostelijke Titanic Quarter is te zien hoe Belfast de toekomst tegemoet gaat. Uiteraard ontkom je ook niet aan de Titanic zelf, want het schip zag het levenslicht in de dokken bij de monding van de Lagan River.

< Het multimediale museum Titanic Belfast.

Tot eind 18de eeuw was Belfast een onbeduidende plaats. In 1177 liet de Normandiër John de Courcy, die van de Engelse kroon de opdracht had om Ulster onder controle te krijgen, een fort bouwen bij de Lagan River. Er ontstond een nederzetting, maar begin 13de eeuw waren burcht en huizen vernietigd in de strijd. In 1611 kwam er een nieuw kasteel bij de Lagan te staan, dat bijna een eeuw later in vlammen opging. In de tussentijd waren er wel Schotse en Engelse planters gearriveerd, gevolgd door gevluchte hugenoten uit Frankrijk. In opdracht van Willem III zetten met name de hugenoten in de loop van de 18de eeuw de linnenindustrie in Noordoost-Ierland op, met name in de Lagan-vallei, en daarmee kwamen er weer nieuwe industrieën op in en rond Belfast, zoals een tabaksindustrie en touwslagerijen. Vooral de scheepsbouw werd echter belangrijk. In 1791 opende men de eerste moderne scheepswerf bij de stad en in 1838 ging er het eerste geheel ijzeren schip te water. Twintig jaar later stichtten Harland en Wolff er hun roemruchte scheepswerf, waar onder meer de *Titanic* en de zusterschepen *Olympic* en *Britannic* uit de dokken tevoorschijn kwamen. Tegen het einde van de 19de eeuw was Belfast de derde havenstad van Groot-Brittannië geworden, na Londen en Liverpool.

Belfast ontwikkelde zich snel en leek Dublin in de jaren vóór de Eerste Wereldoorlog voorbij te streven als belangrijkste stad van Ierland. De bevolking groeide in twee eeuwen van 20.000 naar bijna 400.000 inwoners. De groei en de toegenomen welvaart brachten met zich mee dat er in de tweede helft van de 19de eeuw en begin 20ste eeuw veel victoriaanse huizenblokken van rode baksteen en neoclassicistische openbare utiliteitsgebouwen van witte steen verrezen, die nog altijd in belangrijke mate het stadsbeeld bepalen. Keerzijde van de medaille was wel dat de investeringen voornamelijk van de kant van protestantse Britten kwamen. Zij gaven de betere banen aan geloofsgenoten, voor de achtergestelde katholieke Ieren bleef het ongeschoolde en slecht betaalde werk over. Het zorgde voor maatschappelijke scheidingslijnen die uiteindelijk mede leidden tot het geweld van de laatste decennia van de 20ste eeuw. Die laatste decennia kenmerkten zich ook door stagnatie en verval. Dat begon al in de Tweede Wereldoorlog, toen Duitsland de stad drie keer onder een bommentapijt legde. Dat gebeurde tijdens de Belfast Blitz in april en mei 1941. Vele duizenden huizen werden beschadigd of verwoest en er vielen circa duizend doden. Na de oorlog kwijnden de textielindustrie en de scheepsbouw weg en steeg de werkloosheid snel, zeker toen The Troubles begin jaren 70 begonnen en buitenlandse investeerders wegbleven. Pas in de jaren 90 kwam er licht aan het einde van de tunnel. De IRA bouwde de gewapende strijd af, de Britse regering besloot veel geld in Noord-Ierland te pompen, Londen spande zich in om de ongelijke behandeling van protestanten en katholieken zoveel mogelijk te bestrijden, buitenlandse investeerders keerden terug en EU-subsidies zorgden voor de rest. Zeker na de ondertekening van de Goede

Belfast

Vrijdag-akkoorden kreeg Belfast een nieuw elan. Stadsvernieuwingsprojecten kwamen van de grond, een programma om de vervuilde Lagan weer schoon te krijgen begon vruchten af te werpen en er ontstonden her en der nieuwe sociaaleconomische en culturele initiatieven. De jaren nul van de 21ste eeuw lieten een nieuwe renaissance zien voor Belfast, maar de economische crisis trof de stad vanaf 2007 hard. De vastgoedbubbel die was

The City Hall in de winter.

ontstaan spatte uiteen, onroerendgoedprijzen daalden met 30 tot 40% en de werkloosheid steeg weer. Daarna krabbelde de stad weer overeind en kreeg men de opgaande lijn opnieuw te pakken. De stad telt heden ten dage inclusief voorsteden ongeveer een half miljoen inwoners. Trek je de voorsteden eraf, dan blijven er ongeveer 280.000 over.

HET CENTRUM

Belfast is het administratieve centrum van Noord-Ierland; het westelijke deel ligt in het graafschap Antrim, het oostelijke deel in graafschap Down. Hart van de stad is Donegall Square, waar de **City Hall** staat. Het pompeuze gebouw, in neoclassicistische renaissancestijl, kwam in 1906 gereed, tijdens de hoogtijdagen van Belfast. Op het gras vóór het stadhuis is koningin Victoria vereeuwigd op een sokkel; ze wordt geflankeerd door twee figuren die de linnenindustrie en de scheepsbouw symboliseren en door een kind dat voor onderwijs en toekomst staat. Elders op het terrein staan meer beelden, bijvoorbeeld van Sir Edward James Harland, de oprichter van de beroemde scheepswerven die zijn naam dragen. In de buurt van zijn standbeeld staat een gedenkteken voor de slachtoffers van de *Titanic*-ramp, en ook kun je allerlei oorlogsmonumenten bekijken rond de City Hall. Bij mooi weer wordt het grasveld trouwens volop benut door inwoners van de stad en toeristen die even uit willen rusten.

Binnen kun je het gebouw per gratis rondleiding bezichtigen. Wil je niet met een rondleiding mee, dan kun je ook gewoon naar binnen stappen om

Victoria Square Shopping Centre, spectaculaire koepel.

de entreehal te bekijken. Je ziet dan dat er overdadig met Italiaans marmer is gestrooid, dat het interieur uitbundig is verfraaid met gebrandschilderde ramen en schilderijen en dat het centrale deel is bekroond met een indrukwekkende hoge koepel. In de zuidwesthoek van het complex is sinds de renovaties van 2007–2009 een café te vinden, de Bobbin Coffee Shop, waar je foto's van de 68 beroemdste inwoners van Belfast in heden en verleden kunt bekijken. Nog een aardig weetje: het stadhuis van de Zuid-Afrikaanse stad Durban is vrijwel exact een kopie van de City Hall van Belfast.

➤ **CITY HALL.** Rondleidingen: ma.–vr. 11, 14 en 15, za. 14 en 15 uur; www.belfastcity.gov.uk.

Schuin tegenover het stadhuis, op de hoek van Donegall Square en Fountain Street, is de **Linen Hall Library** voortgekomen uit de White Linen Hall, die zich in de 18de en 19de eeuw op de plek bevond waar nu de City Hall staat. De oude bibliotheek bevat meer dan een kwart miljoen boeken, bijvoorbeeld over alles wat zich tijdens The Troubles in Noord-Ierland heeft afgespeeld. Recht tegenover de hoofdentree van de City Hall, aan de overkant van de straat, loopt de winkelstraat met de ietwat verwarrende naam Donegall Place. Samen met Royal Avenue, in het verlengde ervan, en de omliggende straten is dit het winkelhart van Belfast, deels alleen voor voetgangers toegankelijk. De controleposten van het leger en de Royal Ulster Constabulary (RUC – de Noord-Ierse politie) zijn alweer vele jaren geleden opgeruimd,

DOORS OF THRONES

Begin 2016 werden tijdens de winterstorm Gertrude twee oude beuken van The Dark Hedges omvergeblazen. De Noord-Ierse toerismeorganisatie maakte van de nood een deugd en kwam met een slim plan. Uit het hout van de bomen werden tien prachtig versierde deuren gesneden die elk correspondeerden met één van de tien afleveringen van het zesde seizoen van de tv-serie *Game of Thrones*. De deuren zijn vervolgens als nieuwe toeristische attractie in horecagelegenheden geplaatst in de buurt van belangrijke opnamelocaties van de serie.

met een tearoom heeft; tegen een kleine toegangsprijs mag je de kasteeltuinen bezoeken. De Noord-Ierse toerismeorganisatie heeft trouwens een leuke route langs zeven mooie tuinencomplexen in Antrim uitgezet, de Antrim Garden Trail (www.antrimgardens.com). Met één entreebewijs kun je ze alle zeven bezoeken, Glenarm Castle maakt er deel van uit.

➤ **GLENARM CASTLE.** Geopend: apr.–half okt. ma.–za. 10–17, zo. 11–17 uur, half okt.–mrt. dag. 10–16 uur; www.glenarmcastle.com.

Carnlough, 2 km verderop, vind je bij de monding van de Glencloy River. Dit schilderachtige vissers- en vakantiedorpje heeft een klein haventje, enkele uitspanningen en een hotel met restaurant uit 1848, het Londonderry Arms Hotel. Het logement werd in 1921 geërfd door niemand minder dan Sir Winston Churchill. De beroemde Britse politicus verkocht het hotel in 1934, want de jaren erna kreeg hij andere dingen aan zijn hoofd dan het runnen van een hotel – Adolf Hitler verslaan, bijvoorbeeld.

Na Carnlough loopt de A2 direct langs zee verder, een prachtig stuk weg met een hoog plateau aan de linkerzijde. Na 9 km heb je het plateau gerond en bereik je de plaats **Glenariff**, gelegen aan Red Bay en ook wel Waterfoot genoemd. Langs de baai ligt hier een aardig strand met grasvelden erachter. Een kleine 5 km het binnenland in vind je het Glenariff Forest Park aan weerszijden van de Glenariff River en de A43. Op een aardige waterval na is het bosgebied eerlijk gezegd niet bijzonder interessant, dus je kunt je de omweg wellicht besparen. Twee kilometer boven Glenariff bevindt het grotere **Cushendall** zich eveneens aan Red Bay.

Tussen de oude beuken van The Dark Hedges zou een vrouwelijke geest rondspoken.

Je treft er overnachtingsgelegenheden, horecagelegenheden en een kiezelstrand.

Na Cushendall verrijdt de A2 zich van de kust en volgt een wat saaier stuk weg door een heuvelachtig veengebied; pas op voor overstekende schapen. Bij het dal van de Glendun River kun je een zijweg nemen naar het leuke kustplaatsje **Cushendun**, waar de lokale grootgrondbezitter begin 20ste eeuw een aantal witte cottages liet bouwen in Cornwall-stijl. De huizen zijn nu in beheer bij de National Trust. Bij het dorp ligt een aardig strand en je kunt in de omgeving goed wandelen. Direct aan zee zijn de Cushendun Caves een bezoekje waard voor de fans van *Game of Thrones*, want hier baarde Carice van Houten als de rode priesteres Melisandre haar griezelige schaduwbaby.

Terug op de A2 gaat het verder door het ietwat onherbergzame heuvel landschap. Een paar kilometer voorbij Cushendun staat Loughareema, rechts van de weg, bekend als het Verdwijnde Meer. Niet omdat het verdampt, maar omdat het de neiging heeft nu eens wel en dan weer geen water te bevatten. Dit komt doordat de bodem eronder van poreuze kalksteen is. Valt er veel regen, dan wordt het meer gevuld, waarna het water door spleten in

Carrick-a-rede Ropebridge.

Torr Head in kun je naar beneden naar Murlough Bay, voor een eenzame wandeling langs zee.

De noordkust tot Whitepark Bay

Voorbij Torr Head en Fair Head gaat de A2 parallel aan de noordkust naar het westen. **Ballycastle** is de eerste kustplaats die je aan de noordkust tegenkomt. In de zomer trekken het strand en de toeristische voorzieningen heel wat badgasten aan. Op de laatste maandag en dinsdag van augustus vindt er al sinds begin 17de eeuw de Ould Lammas Fair plaats, een feestelijke markt waar je onder meer de lokale specialiteiten kunt kopen: *yellowman* en *dulse*. Yellowman is een harde toffee-soort, dulse is een zeewiersoort die gedroogd of gebakken kan worden gegeten.

Vanuit de haven van Ballycastle kun je de veerboot nemen naar **Rathlin Island**, een paar kilometer in zee gelegen voor de ingang van het North Channel (de overgang tussen de Atlantische Oceaan en de Ierse Zee). Het eiland telt enkele tientallen permanente bewoners en heeft de vorm van een vooroverliggende L. Het lange stuk is 6,5 km lang, het korte stuk 4 km, de breedte is nergens meer dan 1,5 km. Vrijwel de gehele kust rond het eiland bestaat uit kalksteenkliffen, het plateau erboven is groen en kaal. Alleen bij het haventje, in de oksel van

de ondergrond wegsijpelt in drogere perioden.

Vanaf Cushendun kun je ook oostelijk van de A2 een secundair weggetje langs de kust nemen; let op de bordjes 'Scenic Route'. Na een kilometer of zeven kom je dan langs **Torr Head**. Vanaf deze rotskaap heb je over het water zicht op de Mull of Kintyre, de zuidwestelijke punt van het Schotse schiereiland Kintyre, in 1977 bezongen door Paul McCartney en zijn Wings. Nergens liggen Ierland en Schotland dichter bij elkaar dan tussen Torr Head en de Mull of Kintyre. Enkele kilometers verderop is een spectaculaire tweede rotskaap, **Fair Head** geheten, het punt waar de oostkust van Noord-Ierland overgaat in de noordkust. De basaltkliffen hier reiken tot 180 m boven zeeniveau en gaan bijna loodrecht naar beneden. Tussen Fair Head en

de liggende L, daalt de kustlijn naar zeeniveau. Hier vind je een pub, een kerk, een handvol huizen en een paar overnachtingsgelegenheden. Op de rest van het eiland hebben de wind en de natuur vrij spel. De westkant is uitgeroepen tot natuurreservaat (het Kebble National Nature Reserve), bedoeld om de vele zeehonden en talloze zeevogels – waaronder alken, noordse stormvogels, papegaaiduikers en zeekoeten – op en rond het eiland te beschermen. In de zomermaanden rijdt er een minibus tussen de haven en het natuurgebied, maar je kunt ook wandelend het eiland verkennen of een fiets huren bij een van de hostels. Terug op het vasteland loont het de moeite om onder Ballycastle en ten westen van Armoy op zoek te gaan naar **The Dark Hedges**, een van de meest gefotografeerde plekken in Noord-Ierland. Neem vanuit Ballycastle eerst een klein stukje de A44, ga dan via de B67 richting Moss-Side en neem na een kilometer of vijf vóór het dorp de zijweg links naar Stranocum. Net voorbij de golfbaan (rechts) is links Bregagh Road, het weggetje dat bekend staat als The Dark Hedges. Het laantje werd in de 18de eeuw aangelegd als oprijlaan voor het landhuis verderop, Gracehill House, dat tegenwoordig tot het golfbaancomplex behoort. De oprijlaan, nu gewoon deel van het openbare wegennetwerk, is fameus vanwege de bijna drie eeuwen oude beuken die de familie Stuart aan weerszijden van haar oprijlaan liet planten. De bleke takken van de beuken zijn in de loop der tijd kronkelend naar elkaar toe gegroeid en in elkaar verstrengeld geraakt, zodat er een natuurlijke tun-

REIZEN NAAR IERLAND

Vliegtuig

Het vliegtuig is het meest voor de hand liggende transportmiddel om in Ierland te komen. Aer Lingus, de nationale luchtvaartmaatschappij van Ierland, heeft dagelijkse redelijk geprijsde vluchten tussen Amsterdam en Brussel en Dublin, vanuit Amsterdam zijn er ook directe vluchten naar Cork (www.aerlingus.com).

Easyjet heeft dagelijks vluchten van Amsterdam naar Belfast, met Ryanair kun je vanuit Brussel of Eindhoven naar Dublin. Op de andere internationale luchthavens van het eiland – Shannon, Kerry County-Farranfore en Knock – kun je vanuit Amsterdam of Brussel alleen indirect vliegen, bijvoorbeeld via Londen of Dublin. KLM en Brussels Airlines vliegen ook op Ierland en Noord-Ierland.

Dublin Airport ligt 13 km ten noorden van de stad aan de M2. De Airlink-bus gaat vanaf de luchthaven om de 10 à 20 minuten naar Heuston Station en Connolly Station.

Het internationale vliegveld van Belfast is te vinden onder Antrim, circa 15 km ten westen van de Noord-Ierse hoofdstad. De zeer frequent rijdende bussen van de Airport Express brengen je in een half uur naar de stad.

Cork Airport bevindt zich slechts 5 km ten zuiden van de stad. Hier kun je de Skylink-bus nemen naar het centrum.

Auto/veerboot

Omdat Ierland een eiland is, moet je een stuk met de ferry als je met eigen auto naar Ierland wil. Vanuit het Franse Cherbourg en Roscoff gaan verschillende keren per week veerboten van Irish Ferries naar Rosslare, op de zuidoostpunt van het eiland (www.irishferries.com). Voor andere verbindingen moet je eerst oversteken naar Engeland, per ferry of via de Kanaaltunnel. Vervolgens is er veel keuze om de oversteek over de Ierse Zee te maken. StenaLine vaart bijvoorbeeld van Fishguard naar Rosslare, van Holyhead naar Dublin en van het Schotse Stranraer naar Belfast (www.stenaline.nl). P&O Ferries gaat vanuit Liverpool naar Dublin of vanuit het Schotse Cairnryan naar Larne, boven Belfast (www.poferries.com). Beide maatschappijen kunnen in een combinatieticket ook de overtocht vanuit Nederland of België naar Engeland verzorgen. Nog een optie is de ferry van Fastnet Line van Swansea naar Cork, die drie keer per week de overtocht maakt (www.fastnetline.com). Voor een compleet overzicht, met nog enkele andere mogelijkheden: www.discoverireland.com/nl. Let op als je van de veerboot af rijdt: in Ierland wordt links gereden.

Trein

Wie met de trein naar Ierland wil, reist via Brussel en de Kanaaltunnel naar Londen, vanwaar weer treinen naar Dublin en Belfast vertrekken.

Uiteraard is ook dan een veerboot-overtocht onderdeel van de reis. Informatie: www.nshispeed.nl of www.b-rail.be.

REIZEN IN IERLAND

Vliegtuig

Erg gebruikelijk is het niet, maar er valt binnenlands te vliegen in Ierland. In het westen liggen bijvoorbeeld de vliegvelden van Shannon en Kerry County-Farranfore (bij Killarney), in het noorden hebben Sligo en het graafschap Donegal een regionale luchthaven, vliegveld Knock bedient de bedevaartganger, in het zuidoosten heeft Waterford een vliegveld, in Belfast is het regionale George Best Belfast City Airport te vinden en bij Derry/Londonderry landen eveneens vliegtuigen. Ook zijn er de drie vliegvelden op de Aran Islands en het kleine Connemara Airport ten westen van Spiddal; de eilanden hebben een eigen luchtvaartmaatschappijtje, Aer Arann Islands (www.aerarannislands.ie).

Auto

Rondreizen per auto is prima te doen in Ierland en Noord-Ierland. Je kunt met de eigen auto de wegen op of bijvoorbeeld voor schappelijke prijzen een huurauto nemen. De grote internationale verhuurbedrijven zijn op alle belangrijke luchthavens aanwezig. Er zijn ook lokale verhuurders, waarvan de kwaliteit wisselend is.

Het wegennet van Ierland en Noord-Ierland voorziet in een aantal uitstekende snelwegen (de Motorways, aangeduid met een M-nummer), vooral rond en vanuit de hoofdsteden Dublin en Belfast en naar de grote steden aan de west- en zuidkust – Galway, Limerick, Cork en Waterford. Op de M50 rond Dublin staan elektronische tolpoorten waar Ierse autobezitters automatisch kunnen afrekenen. Met een huur- of buitenlandse auto kun je de tol op kentekennummer afrekenen bij benzinstations. Hiernaast zijn er ook veel andere stukken vierbaansweg, enkele stukken driebaansweg (met een middelste inhaalbaan voor beide rijrichtingen) en bredere doorgaande tweebaanswegen, meestal met een A genummerd. Verder worden ze aangevuld met een uitgebreid netwerk aan kleinere wegen, die in heuvelachtige gebieden soms erg smal kunnen zijn, vooral in het westen en noorden. Voorzichtig rijden is daar geboden, ook al staan er merkwaardig genoeg soms bespottelijke maximumsnelheden van bijvoorbeeld 80 km/u (en op 'n enkele plaats zelf 100 km/u) aangegeven op akelig smalle en bochtige landweggetjes. Pas ook op voor overstekende schapen. Net als in het Verenigd Koninkrijk wordt er in Ierland links gereden. Verkeer van rechts heeft op gelijkwaardige kruisingen voorrang, op de *roundabouts* (rotondes), die met de klok mee genomen